

University of Essex

Jak nauczać tłumaczenia na lekcjach języka polskiego?

Poziom A-level (Paper 1): Tłumaczenie z języka polskiego na angielski

Szkolenie PMS, 20.01.2021

Dr Joanna Rzepa
joanna.rzepa@essex.ac.uk

Plan webinarium:

1. Tłumaczenie w kształceniu językowym:

- Czym jest tłumaczenie?
- Metodyka nauczania tłumaczenia
- Planowanie dydaktyczne

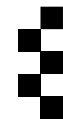
2. Tłumaczenie na egzaminie A-level (Paper 1):

- Jak przygotować uczniów do egzaminu?
- Jak opracować odpowiednie ćwiczenia tłumaczeniowe?
- Jak łączyć je z innymi elementami lekcji?

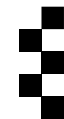
„Przekładając tekst, otwieramy Innym nowy świat, tłumaczymy go, a tłumacząc – przybliżamy, pozwalamy w nim przebywać, uczynić go częścią naszego osobistego doświadczenia. [...] jesteśmy w tej chwili, w tej właśnie chwili, świadkami narodzin nowej roli i nowego miejsca tłumaczki i tłumacza w świecie, w kulturze i w literaturze współczesnej. Być może nie zawsze to jeszcze dostrzegamy i odczuwamy, ale moment jest istotny i zasługuje na uwagę. [...] Dzisiaj, w XXI wieku, to szczególnie ważne, ponieważ nasz świat tak burzliwie rozwijając się, różnicując i zmieniając, potrzebuje nieustannego tłumaczenia i objaśniania [...]

Ryszard Kapuściński, „Gazeta Wyborcza” 2005, nr 128

"Knowing two languages doesn't make you a translator any more than having ten fingers makes you a pianist."

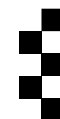
University of Essex

Czym jest przekład międzyjęzykowy?

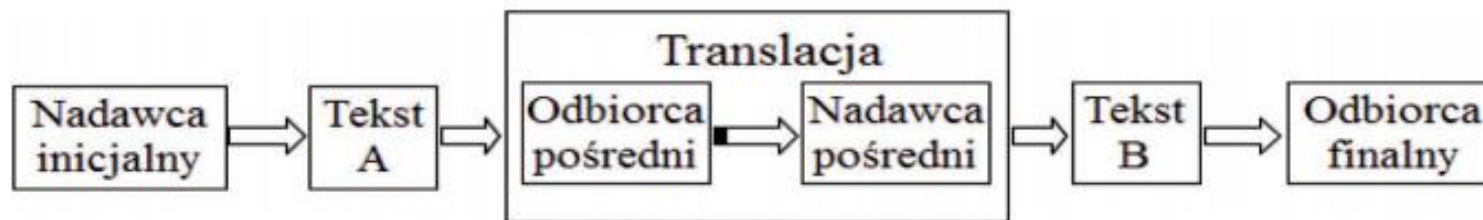
„Przekład (rozumiany jako produkt końcowy czynności tłumacza oraz proces tłumaczenia) jest formą komunikacji międzyjęzykowej, a tym samym międzykulturowej, natomiast sam tłumacz jest pośrednikiem między danymi kulturami.”

„Celem procesu przekładu jest stworzenie nowego komunikatu tak, by wywoływał efekt komunikacyjny tożsamy lub zbliżony do tego, jaki wywołuje tekst oryginalny.”

Anna Majkiewicz, „Wybrane zagadnienia przekładu i ich użyteczność w glottodydaktyce,” w: *Sztuka czy rzemiosło? Nauczyć Polski i polskiego*, red. J. Tambor, A. Achtelek, Katowice: Gnome, 2007, s. 254-262

Czym jest przekład?

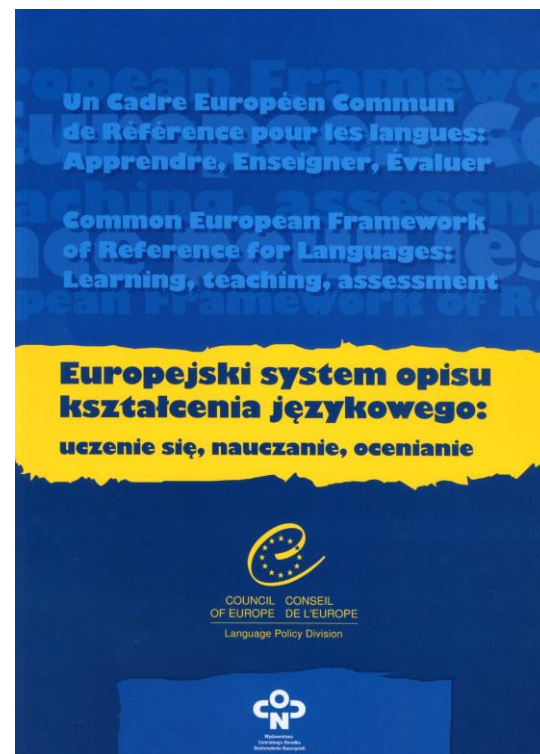
Schemat 1: Układ translacyjny (por. F. Grucza 1981).

Zobacz: Franciszek Grucza, „Zagadnienia translatoryki”, w: Franciszek Grucza (red.) *Glottodydaktyka a translatoryka*, Warszawa: UW, 1981

Tłumaczenie w dydaktyce językowej

Europejski System Opisu Kształcenia Językowego (2003)

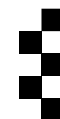
„Stosowanie językowej kompetencji komunikacyjnej przejawia się w działaniach językowych, czyli w rozumieniu i tworzeniu tekstów (działania receptywne i produktywne) i w działaniach interakcyjnych i mediacyjnych (w szczególności podczas tłumaczenia).” (s. 24)

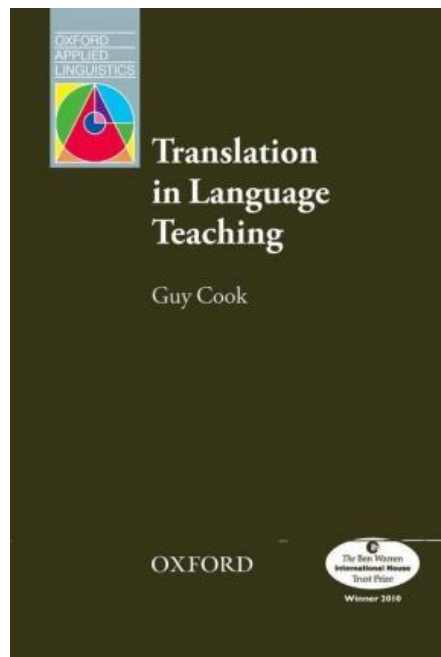
Tłumaczenie w dydaktyce językowej

Europejski System Opisu Kształcenia Językowego (2003)

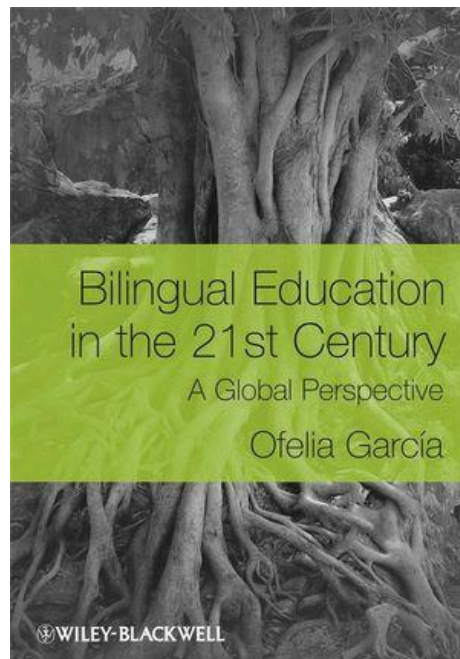
„W działaniach polegających na **mediacji** użytkownik języka nie wyraża swoich własnych poglądów, lecz działa jako pośrednik między rozmówcami – zazwyczaj (choć nie zawsze) mówiącymi różnymi językami – którzy nie mogą się bezpośrednio porozumieć. Przykładami działań mediacyjnych są tłumaczenia ustne i pisemne, a także podsumowanie lub parafraza tekstu w tym samym języku, gdy język oryginału jest niezrozumiały dla danego odbiorcy.” (s. 83)

Tłumaczenie w dydaktyce językowej

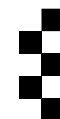
Guy Cook, *Translation in Language Teaching*, Oxford: Oxford University Press, 2010

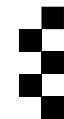
Ofelia García, *Bilingual Education in the 21st Century: A Global Perspective*, Oxford: Wiley-Blackwell, 2009

Tłumaczenie dydaktyczne w nowoczesnym kształceniu językowym, pod red. Ewy Lipińskiej i Anny Seretny, Kraków: Księgarnia Akademicka, 2016

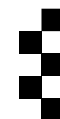
Czego właściwie uczymy, kiedy uczymy tłumaczenia?

Tłumaczenie jako przekształcanie komunikatów

„Umiejętność przekształcania komunikatów wymaga nauczania/uczenia się, ponieważ nie rozwija się automatycznie. Rozwijając ją w zakresie transponowania treści z J1 do J2 i na odwrót, nauczyciel musi zadbać o to, by w odpowiedni sposób wykorzystywać naturalny potencjał J1 uczniów, a także właściwie dobierać materiały.”

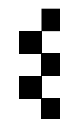
Ewa Lipińska, Anna Seretny, „Tłumaczenie w nauczaniu/uczeniu się języka obcego – od słowa do tekstu”, w: *Tłumaczenie dydaktyczne w nowoczesnym kształceniu językowym*, s. 33

Tłumaczenie jako działanie międzyjęzykowe

„Analiza problemów związanych z przekładem i dyskusja nad nimi w klasie są bardzo cennym źródłem refleksji i wiedzy dla uczniów. [...] Tłumaczenie, jako rodzaj działania międzyjęzykowego, posiada potencjał porównawczy, który, jeśli zostanie świadomie wykorzystany, umożliwia trafne wychwycenie cech kontrastywnych języków, osadzonych w nich skrytów kulturowych i odkrywania ich znaczeń.”

Agnieszka Rabiej, „Znalezione w przekładzie: Rola języka pierwszego w nauczaniu języka drugiego/obcego”, w: *Tłumaczenie dydaktyczne w nowoczesnym kształceniu językowym*, s. 57

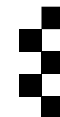

Tłumaczenie dydaktyczne

„Tłumaczenie [dydaktyczne] może przyjąć formy:

- przekładu eksplikatywnego (semantyzacja znaczeń, wyjaśnienie struktur gramatycznych, wyjaśnienie instrukcji zadań do wykonania przez uczącego się);
- różnorodnych ćwiczeń translatorycznych dla utrwalenia lub testowania wprowadzanych struktur gramatycznych [i semantycznych];
- testu kompetencji językowych (jako tłumaczenie tekstów literackich i użytkowych).”

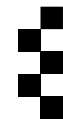
Anna Dunin-Dudkowska, „Tłumaczenie profesjonalne i dydaktyczne a glottodydaktyka”, w: *Tłumaczenie dydaktyczne w nowoczesnym kształceniu językowym*, s. 101-2

Tłumaczenie na egzaminie A-level:

Paper 1: Tłumaczenie z j. polskiego na angielski, min. 100 słów – 10 punktów

Paper 3: Tłumaczenie z j. angielskiego na polski, min. 100 słów – 10 punktów

Metodyka nauczania tłumaczenia

1. Zgodnie z zasadami wychowania dwujęzycznego, ćwiczenia rozwijające kompetencję tłumaczeniową można wprowadzać już w nauczaniu uczniów najmłodszych.

2. Odpowiednio zaprojektowane ćwiczenia tłumaczeniowe wspomagają rozwój słownictwa uczniów, jak również ich kompetencji międzykulturowej.

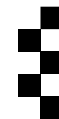
Metodyka nauczania tłumaczenia

3. Badania przeprowadzone w dwujęzycznych szkołach angielsko-walijskich dowodzą, że kontrolowane użycie dwóch języków w czasie lekcji wspomaga rozwój sprawności rozumienia tekstów pisanych i mówionych.

Często stosuje się tam metodę „translanguaging” (Cen Williams) polegającą na łączeniu tekstów pisanych bądź nagrań w jednym języku z zadaniami sprawdzającymi ich rozumienie w drugim języku. Różni się ona od „code-switching” (przełączania kodów) kontrolowanym, strategicznym i systematycznym użyciem obu języków.

Zobacz:

- Jean Conteh, ‘Translanguaging,’ *ELT Journal* 72.4 (2018): 445–447
- Patricia Martin, *Translanguaging in the Secondary School*, Woodbridge: John Catt, 2018

University of Essex

Metodyka nauczania tłumaczenia

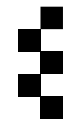
Badacze dwu- i wielojęzyczności wskazują na prawidłowość, zgodnie z którą osoby dwu- i wielojęzyczne posługują się poszczególnymi językami w określonych dziedzinach i sferach życia, np. komunikacja w kręgu rodziny i znajomych zachodzi w jednym języku, wykształcenie otrzymuje się w innym języku, w komunikacji zawodowej można używać jeszcze innego języka.

Celem metody „translanguaging” jest wykształcenie kompetencji tłumaczeniowej uczniów tak, by byli w stanie używać równolegle dwóch lub więcej języków w sytuacjach związanych z określoną dziedziną życia.

Planowanie dydaktyczne a nauczania tłumaczenia

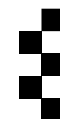
Ćwiczenia rozwijające tłumaczenie należy łączyć z ćwiczeniami rozwijającymi inne sprawności: przede wszystkim sprawność rozumienia tekstu pisanego oraz słuchanego, ale również mówienia i pisanie.

Przed tłumaczeniem

1. Przy pomocy ćwiczeń wprowadzających (np. rozmowa, ćwiczenia leksykalne) ogniskujemy uwagę uczniów na temacie zajęć.

2. Zanim uczniowie przystąpią do tłumaczenia tekstu, musimy się upewnić, że go rozumieją - ćwiczenia rozwijające sprawność rozumienia tekstu pisanego są bardzo ważne.

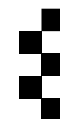

W trakcie tłumaczenia

1. Aby obniżyć poziom trudności ćwiczeń tłumaczeniowych, można najpierw poprosić uczniów o uzupełnianie luk w częściowo przetłumaczonym tekście.

2. Uczniowie mogą pracować indywidualnie bądź w parach/niewielkich grupach.

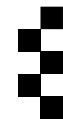
3. Umożliwiamy uczniom korzystanie ze słowników angielsko-polskich i polsko-angielskich (z wyjątkiem lekcji, które mają ich przygotować do sytuacji egzaminacyjnych).

Po tłumaczeniu

1. Bardzo ważne jest wykształcenie w uczniach nawyku powracania do przetłumaczonego tekstu i jego ponownej redakcji, np. uczniowie mogą w parach bądź grupach wymienić się uwagami na temat swoich tłumaczeń i na zadanie domowe ponownie je zredagować.

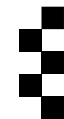
2. Przy ponownej redakcji tekstu zwracamy uczniom uwagę na to, że ich zadaniem jest stworzenie tekstu, który jest napisany poprawną angielszczyzną lub polszczyzną (zwracamy szczególną uwagę na kolokacje, związki frazeologiczne, gramatykę i stylistykę, poprawność ortograficzną).

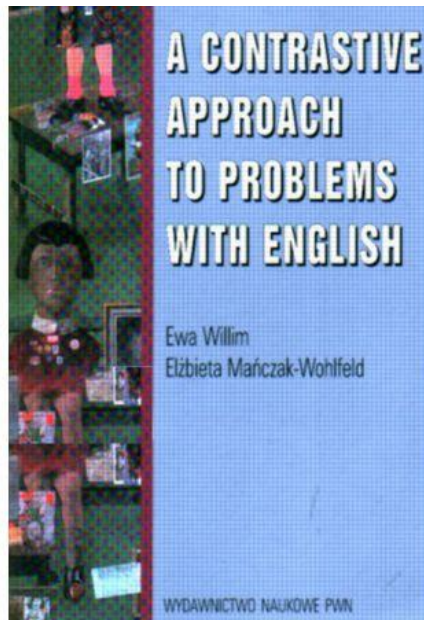
Zasada stopniowania trudności

Opracowując lekcję mającą na celu rozwijanie kompetencji tłumaczeniowej należy kierować się zasadą stopniowania trudności:

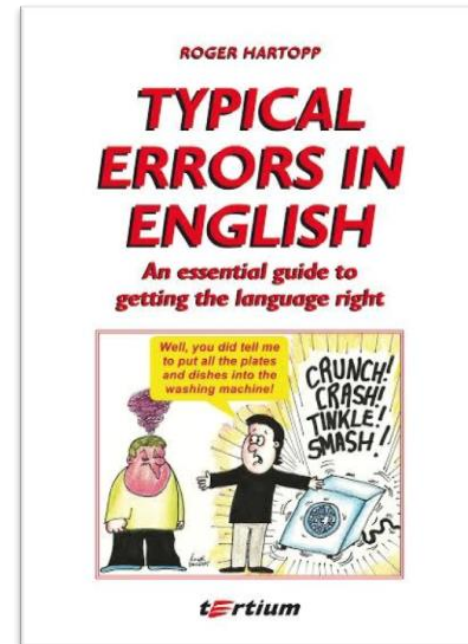
1. tłumaczenie pojedynczych wyrazów → związków frazeologicznych → pojedynczych zdań → krótszych tekstów → dłuższych tekstów
2. ćwiczenia niewymagające produkcji językowej → ćwiczenia wymagające produkcji językowej

Nauczanie tłumaczenia z języka polskiego na angielski

Ewa Willim, Elżbieta Mańczak-Wohlfeld, *A Contrastive Approach to Problems with English*, Warszawa/Kraków: PWN, 1997

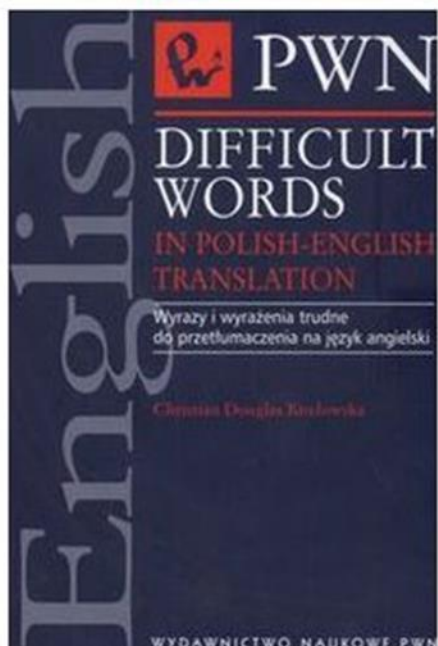

Roger Hartopp, *Typical Errors in English: An Essential Guide to Getting the Language Right*, Kraków: Tertium, 2014

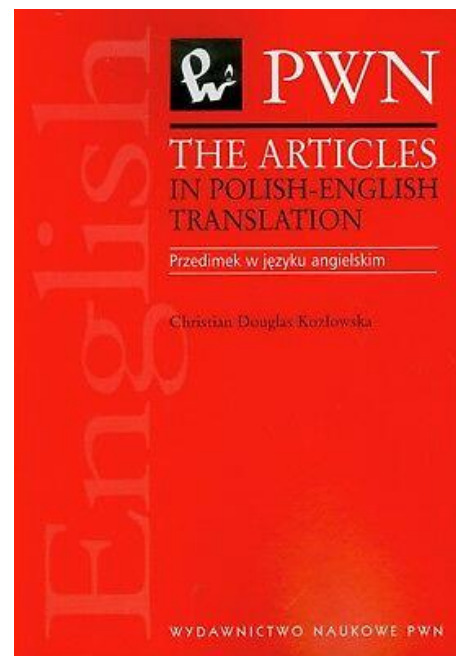

University of Essex

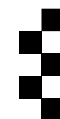
Nauczanie tłumaczenia z języka polskiego na angielski

Christian Douglas-Kozłowska, *Difficult Words in Polish-English Translation*, Warszawa: PWN, 2006/2016

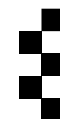
Christian Douglas-Kozłowska, *The Articles in Polish-English Translation*, Warszawa: PWN, 2012

University of Essex

Proszę przetłumaczyć na język angielski:

1. Czy ten plan zajęć jest aktualny?
2. W projekcie brało udział wiele państw, m.in. Polska.
3. Nasza grupa liczy kilkunastu studentów.
4. Jest kilkanaście stopni mrozu.
5. Udało mi się upiec dwie pieczenie na jednym ogniu.

Proszę przetłumaczyć na język angielski:

1. Czy ten plan zajęć jest aktualny?

Is this timetable up-to-date?

2. W projekcie brało udział wiele państw, m.in. Polska.

Many states, including Poland, took part in the project.

3. Nasza grupa liczy kilkunastu studentów.

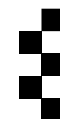
There are about a dozen students in our group.

4. Jest kilkanaście stopni mrozu.

It's more than ten degrees below zero.

5. Udało mi się upiec dwie pieczenie na jednym ogniu.

I managed to kill two birds with one stone.

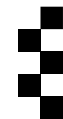
Typy ćwiczeń tłumaczeniowych

ĆWICZENIA NIEWYMAGAJĄCE PRODUKCJI JĘZYKOWEJ:

- dopasowywanie słów i wyrażeń w jednym języku do ich odpowiedników w drugim języku,
- porządkowanie wyrazów według określonego kryterium, przyporządkowywanie słów do określonej kategorii,
- analiza porównawcza dwóch przekładów.

ĆWICZENIA WYMAGAJĄCE PRODUKCJI JĘZYKOWEJ:

- uzupełnianie luk, tabel, diagramów,
- układanie zdań z podanymi słowami/wyrażeniami (tzw. tłumaczenie sterowane),
- tłumaczenie dłuższych tekstów (indywidualnie, w parach lub w grupach),
- redakcja przetłumaczonego tekstu; znajdowanie i poprawa błędów w przekładach
- grupowe projekty tłumaczeniowe (np. Wakacje w Polsce – opracowanie anglojęzycznej broszury informacyjnej dla turystów z Wielkiej Brytanii; Z historią za pan brat – opracowanie anglojęzycznej prezentacji na temat ważnego wydarzenia z historii Polski)

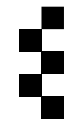
Przykłady ćwiczeń tłumaczeniowych

1. Proszę połączyć równoważne wyrażenia (przysłowia).

1	<i>When in Rome, do as the Romans do.</i>	A	Gdzie kucharek sześć, tam nie ma co jeść.
2	The early bird catches the worm.	B	Trening czyni mistrza.
3	Practice makes masters.	C	<i>Kiedy wejdiesz między wrony, musisz krakać jak i one.</i>
4	Too many cooks spoil the broth.	D	Kto rano wstaje, temu Pan Bóg daje.

1	2	3	4
C			

Źródło: Anna Dunin-Dudkowska, „Tłumaczenie profesjonalne i dydaktyczne a glottodydaktyka”,
w: *Tłumaczenie dydaktyczne w nowoczesnym kształceniu językowym*, s. 108

Przykłady ćwiczeń tłumaczeniowych

Jakie budynki można zobaczyć w mieście, a jakie na wsi? Dopasuj angielskie słowa z ramki do polskich nazw budynków i zdecyduj, czy budynki te znajdują się na wsi, czy w mieście.

office building	cottage	castle	manor house	student hall	studio flat	terraced house
detached house	housing estate	semi-detached house	skyscraper	high-rise building	block of flats	

MIASTO

1. biurowiec - ...*office building*...

2. osiedle mieszkaniowe -

3. dom wolnostojący -

4. dwór/dworek -

7. dom wiejski -

5. dom w zabudowie bliźniaczej („bliźniak”) -

6. blok mieszkalny -

8. dom w zabudowie szeregowej („szeregowiec”) -

9. zamek -

11. kawalerka -

10. akademik -

12. wieżowiec -

13. drapacz chmur -

WIEŚ

University of Essex

Przykłady ćwiczeń tłumaczeniowych

Dopasuj polskie słowa z kolumny A do angielskich słów z kolumny B.

A	B
1. agencja prasowa	a. training
2. etos zawodowy	b. headquarters
3. szkolenie	c. license fee
4. kierunki ścisłe	d. informed choice
5. wiadomości na żywo	e. sciences
6. gospodarka	f. live news
7. na antenie	g. news agency
8. przemysłany wybór	h. real time
9. licencjat	i. on the air
10. dalsze wieści	j. Bachelor's degree
11. siedziba	k work ethic
12. opłata abonamentowa	l. further news
13. czas rzeczywisty	ł. economy

Przykłady ćwiczeń tłumaczeniowych

Uzupełnij poniższą tabelkę. Możesz korzystać z polskich i angielskich słowników.

Kiedy stosujemy wielką, a kiedy małą literę?	
po angielsku	po polsku
A. mieszkańcy miast	
a Londoner	 nowojorczy
B. mieszkańcy państw	
a Pole	 Niemcy
C. religie, kościoły, wyznawcy, zakony	
Catholics Dominicans	 muzułmanin chrześcijaństwo
D. dni i miesiące	
Monday April	 niedziela sierpień
E. wydarzenia historyczne, epoki, okresy	
October Revolution	 II wojna światowa

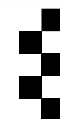

Przykłady ćwiczeń tłumaczeniowych

Uzupełnij angielskie tłumaczenie artykułu z Wikipedii.

BBC (skrót od British Broadcasting Corporation, Brytyjska Korporacja Nadawcza) jest publiczną nadawcą brytyjskim z siedzibą w budynku Broadcasting House w Londynie. Jest najstarszą organizacją nadawczą na świecie i drugim największym nadawcą świata ze względu na liczbę pracowników. Zatrudnia łącznie ponad 20 000 osób, z czego 16 672 w publicznym radiu i telewizji. Stacja finansowana jest głównie z corocznej opłaty abonamentowej pobieranej od wszystkich brytyjskich gospodarstw domowych, firm i organizacji korzystających ze sprzętu pozwalającego na odbieranie lub nagrywanie transmisji telewizyjnych. Wysokość opłaty ustala rząd brytyjski, a zatwierdza parlament.

The British Broadcasting Corporation (BBC) is the public-service broadcaster of the United Kingdom, at Broadcasting House in London. It is the world's oldest organisation and the second largest broadcaster in the world by number of, with over 20,000 staff in total, of which 16,672 are in public sector broadcasting. Its work is funded principally by an annual which is charged to all British, companies, and organisations using any type of equipment to or record live television broadcasts. The fee is set by the, agreed by Parliament.

Przykłady ćwiczeń tłumaczeniowych

Przetłumacz poniższe zdania na język angielski.

1. Największą atrakcją wycieczki będzie zwiedzanie dworku szlacheckiego z XVII wieku.

.....

2. W latach 90. powstało w Warszawie wiele osiedli mieszkaniowych.

.....

3. Kościół Mariacki z Krakowie został zbudowany na przełomie XIV i XV wieku.

.....

4. Budowa słynnej wieży Eiffla w Paryżu została ukończona w latach 80. XIX wieku.

.....

5. Opera w Sydney została otwarta przez królową Elżbietę II 20 października 1973.

.....

Ćwiczenie 12.

Przeczytaj tekst i zdecyduj, czy poniższe zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Kto odbudował Warszawę?

Powojenna odbudowa Warszawy była pierwszą w historii świata próbą rekonstrukcji całego historycznego jądra miasta, a nie tylko jego najcenniejszych zabytków. To właśnie dzięki rozpoczętej w 1945 r. odbudowie wiele lat później stolica Polski znalazła się na liście światowego dziedzictwa UNESCO. W pierwszych dniach po wojnie mało kto jednak wierzył, że przedsięwzięcie to zakończy się sukcesem.

W styczniu 1945 r. Warszawa była morzem ruin. Władze PRL rozważały nawet pomysł, że miasto już na zawsze pozostanie w takim stanie, w jakim je zastano – jako antywojenny pomnik dla przyszłych pokoleń: bezludny krajobraz, przypominający powierzchnię księżyca. Czemu więc Warszawę jednak

odbudowano
nieprzerwanie
gromadzili się
była polityka
międzynarod

Ćwiczenie 13.

Przetłumacz tekst z ćw. 12 na język angielski. Porównaj swoje tłumaczenie z tłumaczeniem kolegi/koleżanki. Które zdania przetłumaczyliście podobnie, a które inaczej? Dlaczego?

Jak tak ogrom
Trudno dziś
zbierane prze
1965 r., był je
– jak głosił p
rekrutowali si
uchwycony
propagandy.

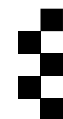
Warto też wspomnieć o społecznym aspekcie odbudowy Warszawy, jakim było dostarczenie wielu ludziom miejsca do życia i szansy na nowy start. Dotyczyło to całych klas społecznych, uprzednio wykluczonych z udziału w życiu miejskim.

Źródło: <http://culture.pl/pl/artykul/kto-odbudowal-warszawe-i-dlaczego-tak>

UWAGA!

PRL (Polska Rzeczpospolita Ludowa) –
the Polish People's Republic
Społeczny Fundusz Odbudowy Stolicy –
the Civic Fund for the Reconstruction of the
Capital

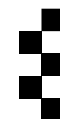
1. The historic centre of Warsaw was designated as a World Heritage Site by UNESCO in 1945.	P / F
2. The authorities of the Polish People's Republic considered turning Warsaw ruins into an anti-war monument.	P / F
3. Stalin supported the reconstruction of Warsaw for political reasons.	P / F
4. Personal donations collected by the Civic Fund for the Reconstruction of the Capital were the only source of funding.	P / F
5. Many workers who took part in the reconstruction were volunteers.	P / F

University of Essex

Problemy w tłumaczeniu z języka polskiego na angielski

- gramatyka (np. brak odpowiedników danej formy gramatycznej w drugim języku)
- semantyka (np. idiomy, fałszywi przyjaciele [*false friends*], słownictwo archaiczne)
- stylistyka (styl, rejestr, ton, niestandardowe odmiany języka, interpunkcja)
- elementy kulturowe (odniesienia historyczne, kulturowe, polityczne)

Typowe błędy tłumaczeniowe

„Niezależnie od poziomu zaawansowania produkcja pisemna często wymaga odwołania się do kodu wyjściowego, ponieważ obok przyswojonych już struktur J2 uczący się usiłuje zastosować pewne zwroty i idiomy znane z języka wyjściowego.”

Ewa Lipińska, Anna Seretny, Przemysław Turek, „Błędy pragmatyczne uczących się języka polskiego jako obcego”, w: *Tłumaczenie dydaktyczne w nowoczesnym kształceniu językowym*, s. 185

Egzamin A-level: Paper 1

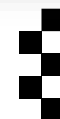
Translation into English task

Question

0 5 Polska szkoła a internet

Przeczytaj poniższy tekst z dodatku do gazety codziennej i przetłumacz na język angielski.

Dla dzisiejszej młodzieży szkolnej internet jest guru: po co mam się męczyć, skoro wystarczy kliknąć i zaraz będę wiedział. Bo internet wie. Nie trzeba przesiewać wiadomości - przecież sieć wie lepiej. Nowy świat jest łatwo kopiowalny: młodzi dzielą się filmami, muzyką, notatkami z lekcji i bez wstydu ściągają całe fragmenty, z których kompilują zadania domowe. Zamiast samodzielnej i własnoręcznie napisanej odpowiedzi, wklejają do zeszytu wydruk z definicją. Nowym wyzwaniem szkoły jest nauczyć ich, co to jest wiarygodne źródło oraz że istnieją prawa autorskie. Nie widzą różnicy między opinią profesora a celebryty. A gdy zwrócić im uwagę, uważają, że nauczyciele ich nie rozumieją.

Question 5

Translation into English

Acceptable quality of English in translations into English:

Errors in spelling

Where the candidate's attempted spelling is a recognisable form of the correct spelling and does not correspond to another English word, the attempted spelling is accepted eg *weight* mis-spelt as *waight* is acceptable but mis-spelt as *wait* gives another word and so causes ambiguity.

Alternative answers

Examiners will be provided with a range of alternative answers in mark-schemes but in the event that these do not legislate for all versions and variations which candidates might produce, the guiding principle will be that answers that convey the same intended meaning are accepted.

Successful translation

Translation will be deemed successful if an English speaker would understand the translation and if each element of the original text figures in the translation.

Zobacz: <https://www.aqa.org.uk/subjects/languages/as-and-a-level/polish-7687>

Tłumaczenie na egzaminie A-level

Przetłumacz na angielski następujący tekst.

Tłumaczenie

Miałem dziesięć lat, kiedy ojciec zabrał mnie do Włoch. Było to na dwa lata przed wojną. Ojciec zwykle jeździł do Rzymu w lipcu, a wracał w połowie sierpnia. Prawie co roku tak jeździł. Raz tylko pojechał wcześniej. Może dlatego mnie wziął, spokojny, że mi nie dokuczy gorąco. A ja z tego pobytu przede wszystkim pamiętam te upały. Duszne noce, nie kończące się łażenie po rozpalonych ruinach, kolosalne kościoły, morze, w którym nie pozwalał mi się kąpać, altanę w hotelu i taras. Napilem się wina. Było ciepkie i chłodne. Dookoła panował zgiełk. Zawszad dolatywały mnie włoskie słowa. Niewiele rozumiałem, chociaż znałem ten język.

Jadłem spaghetti widelcem i łyżką, nie szło mi składnie. Jadłem i wraz ze znikającym głodem czułem, jak radość we mnie narasta. Ojciec, wspomnienia, sprawa, dla której przyjechałem, wszystko to było we mnie obecne. Przede wszystkim czułem radość, że przyjechałem. Że jestem w Rzymie, siedzę sobie, jem i piję w malutkiej włoskiej restauracji; kolorowym, pełnym zabytków raju. Pośrodku tryska fontanna. Wznosi się, rozpryskuje cienki jak ołówek strumień wody. Woda szmerze, orzeźwia całą altanę i mnie orzeźwia, oczyszcza ze zmęczenia, kłopotów, niepokoju.

[10 marks]

Źródło: <https://www.aqa.org.uk/subjects/languages/as-and-a-level/polish-2685/past-papers-and-mark-schemes>

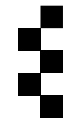
University of Essex

Examiner's report

This year's passage for translation into English was not a difficult one in terms of vocabulary. Nevertheless students encountered numerous problems, mostly with basic grammar, spelling and conveying the meaning of the text into standard English. The performances were disappointing, after what appeared to be an improvement last year.

Below are some examples of errors found in this year's translation:

- *Było to na dwa lata przed wojną* – 'I was there for two years'
- *Włoskie słowa, Włochy* – 'Wales', 'Welsh words'
- *Morze w którym nie pozwolił mi się kąpać* – 'beach in which he wouldn't let me swim', 'wash in', 'I wasn't allowed to have washes'.
- *Lipiec and sierpień* – 'September, October, November'
- *Prawie co roku jeździł* – 'he was driving for a year like that', 'I was there almost every year'.
- *Dookoła panował zgiełk* – 'silence', 'emptiness', 'all around ruled a dictator', 'staff was in control'
- *Ciepkie i chłodne* – 'it was freezing and calm', 'sweet and volatile'
- *Altana* – caused problems with the more imaginative rendering of 'Atlantic' and 'Atlanta'
- *Po rozpalonych ruinach* – 'walk through old buildings on fire', 'walking on the hot old buildings'
- *Że mi nie dokuczy gorąco* – 'that he won't pick on me', 'that hot climate will not catch me'.

Tłumaczenie na egzaminie A-level

Przetłumacz na angielski następujący tekst.

Tłumaczenie

Europa w Warszawie

Najbardziej rozpoznawalnym budynkiem kojarzonym z placem Piłsudskiego jest Hotel Europejski, który jako jeden z niewielu, przebudowany po wojnie, przetrwał do dziś. Gdy 30 grudnia 1856 roku odbyło się uroczyste otwarcie Europejskiego, nie było żadnej wątpliwości – Warszawa nigdy nie miała tak wspaniałego hotelu, a i w całej Europie nie było takich wielu.

Hotel szczycił się wodociągiem i gazowym oświetleniem, oraz windą. Wielkim powodzeniem wśród artystów, intelektualistów i wyższych oficerów cieszył się ogródek kawiarniany. Podczas karnawału w Europejskim odbywały się wytworne bale, na których bywali arystokraci, dyplomaci i gwiazdy filmu. Do 1939 roku Europejski jako jedyny hotel w Polsce zaliczał się w klasyfikacji międzynarodowej do kategorii luksusowej. Słynął z wykwintnej kuchni, doskonałej i wielojęzycznej obsługi. Kres tym wspaniałościom przyniosła druga wojna światowa. Gmach został spalony i częściowo zburzony. Po wojnie hotel był odbudowany przez prawowitych właścicieli, którym jednak został odebrany i upaństwowiony. W 2005 roku budynek wrócił do spadkobierców właścicieli i po modernizacji planuje się otwarcie pod koniec 2017 roku.

[10 marks]

Źródło: <https://www.aqa.org.uk/subjects/languages/as-and-a-level/polish-2685/past-papers-and-mark-schemes>

University of Essex

Examiner's report:

This year's passage for translation into English contained some straightforward vocabulary as well as some more challenging items, but some students encountered numerous problems, mostly with spelling and conveying the overall sense of the text into good English. As well as reading the full text before starting their translation, students should be encouraged to read through their finished answer to make sure it makes sense in English.

There were some basic errors found in this year's translations. For example, *niewielu* was translated as 'one of many' or 'the only one'. *Plac* was rendered variously as terrace, court, avenue, ground, tower or palace. The required word, square, is a basic one which could be expected at GCSE. Examiners were also surprised that many students struggled with *intelektualiści*, *międzynarodowy* and *kuchni*, which was often translated as kitchen. It was perhaps less surprising that students found *gazowym oświetleniem i wodociągiem* challenging.

